

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 4 Å R G A N G

5. JUNI 1952

A V I N N H O L D E T : NR.
SYMBOLIKKEN I KRISTI LEGEMS-FEST - DET 21
GUDDOMMELIGE HJERTE - MUSIKKEN I KIRKEN -
NORDISKE HØYTIDSDAGER I WESTFALEN - KUNST-
NARNONNA BERTA HUMMEL - I KIKKERTEN - 22
NOTISER - RIKHOLDIG UTENLANDSREPORTASJE
NESTE NUMMER KOMMER 19. JUNI 1952.

VÅRE KIRKER

Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegrd. og Biskopen 42 52 87).

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.

Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse

Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 35.

Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.45: Høymesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høymesse.

Vår Frue Villas kapell,

Montebello, Smestad.
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høymesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.

Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.

Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.

Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høym.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.

Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Fromesse. Kl. 10.30: Høym.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.

Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.

Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt. 21.

Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.

Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.

Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

LILLESTRØM:

St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11.15: Høymesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.

Soknepresten, tlf. 50 793.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høym.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.

Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.

Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høymesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.

Soknepresten, tlf. 12238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

R. I. P.

Helga Kristine Christoffersen

døde i dag, 75 år gl., styrket med Kirkens hl. nådemidler. Hennes sjel anbefales til prestenes og de troendes bønner.

På slekten og menighetens vegne.
Halden, 19. mai 1952.

Soknepresten.

Vår kjære

Søster Constance

hensov i Herren 28. april i Moderhuset i Maastricht styrket med Kirkens hellige nådemidler, 57 år gl. Hennes sjel anbefales de troendes bønner. R. I. P.

St. Karl-Borromeus-søstrene.

Maastricht.

Hamar.

ST. JOSEPHS INSTITUTT

bruger

FYRINGSOLJE

R. C. BERTHELSENS EFTF.

Farvehandel

Glass, tapeter, vaskeartikler

Henr. Wergelandsgt. 32

Kristiansand S.

Tlf. 2270

ST. OLAV

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.

Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: Kl. 9—13 og 15—17. Mandag, lørdag: 9—13. Utbetalinger tirsdag 12—13.

Abonnementspris: Kr. 15.00 pr. år; for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen onsdag aften.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 8. JUNI: (1. sønd. etter Pinse) *Den hellige treenighet.* Ep. Rom. 11, 33—36. Ev. Matt. 28, 18—20. *Mandag:* Primus et Felicianus, martyrer. *Tirsdag:* Margarita, dronning, enke. *Onsdag:* Barnabas, apost. *Torsdag:* Kristi legems-fest. *Fredag og lørdag:* I oktaven for Kr. legems-fest.

SØNDAG 15. JUNI: *Feiring av Kristi legems-festen.* Ep. I. Kor. 11, 23—29. Ev. Joh. 6, 56—59. *Mandag, tirsdag og onsdag:* I oktaven for Kr. legems-fest. *Torsdag:* Oktavdagen. *Fredag:* Jesu hjerte-fest. *Lørdag:* Aloysius Gonzaga. bekj.

SØNDAG 22. JUNI: 3. søndag etter Pinse.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

64. ÅRGANG

5. JUNI 1952

NR. 21-22

Symbolikken i Kristi legems-prosesjonen

Av biskop dr. Jac. Mangers

På Kristi legems-fest viser Kirken for all verden et stykke av sin indre glans og rikdom. Den sprenger kirkerommets murer med alterets sakrament og trer ut på gatene og inn i menneskenes vrimmel. Og den eukaristiske høysang: «Tantum ergo sacramentum — La oss ydmykt ære dette store sakrament», toner fra millioner og atter millioner av fromme kristne. Brennende lys hvisker den stille, friske blomster dufter den ut, jublende klokker forkynder den triumferende og vaiende flagg vifter den ut i vinden.

Sangen toner til ære for alterets sakrament som er hele det katolske livs midtpunkt, for i dette sakrament er Herrens store løfte: «Se, jeg er med dere alle dager helt til verdens ende», gått i oppfyllelse i hele sin sannhet.

Ja, den hellige hostie er selve Gudmennesket, Jesus Kristus, vår store venn i tabernaklet, vårt offer i den hellige messe, vår næring i den hellige kommunion. Det er vår urokkelige og faste tro.

Når vi bærer denne tro dypt og levende i vårt hjerte, da må vi bli fylt av ærefrykt og hellig glede hver gang vi ser et kirketårn og trer fram for et tabernakel. For fra denne guddommelige kilde rinner uten opphør nye strømmer av kraft og fred. Skulle vi da ikke føle den samme glød og det samme heltemot som fylte de første kristne, når de tok Frelseren i den hellige hostie med i katakombenes trange ganger for derfra å bære ham ut i den store offentlighet og vinne hele verden for ham? Det var i kraft av denne trosglød at de kunne bryte ned de gamle gudetemppler og omskape dem til praktfulle basilikaer, til boliger for Kristus Herren i alterets

sakrament. Det var oldkirkens Kristi legems-prosesjon.

Når vi mennesker av det tjuende århundre står foran de store underverker av mellomalderens verdige katedraler, blir vi grepet av beundring for den himmelstormende tro som fylte disse tider og disse mennesker. Da taler selve stenene og spør: «Hva har dere moderne mennesker gjort av troen på den eukaristiske Kristus? Dere som bygger kirker som likner fabrikker, kalde som jern og sement, trange og lave som lagerrom»? Den gangen sto Kristus i alterets sakrament som en guddommelig sol over menneskenes liv. Derfor bygde de inn i solen for å forkynde for all verden at Gud, Kristus, må stå lysende og veivisende over tidens omskiftelser og menneskenes strev. Det var Kristi legems prosesjon i den gylne mellomalder.

Dersom vi mennesker av i dag hadde den samme dype, levende tro, ville vi også ha en rikere kirkestil, men fram for alt en mer åndelig levestil. Da ville vi også kunne bygge kirker som raget opp over havet av husrekkene, fabrikkene og bankene i våre byer, og vår tro ville kunne bygge en ny verden og en ny menneskehet slik som den tro som ble fostret i katakombenes brødbrytning, formådde å gjøre hele verden ny.

Jeg leste nylig om et kapell som er vigslet til «den forlatte Frelser». Da måtte jeg med vemod tenke at det navn passer i dag på utallige kirker og tabernakler. En vantro professor ved universitetet i Paris sa en dag til de katolske studenter: «Dere hyklere! Dere tror jo ikke selv på deres mysterier, fram for alt ikke på Kristi nærvær i alterets sakrament.» Og da

en student protesterte, svarte han: «Når har du da siste gangen vært i en messe på en hverdag? Når har du siste gangen mottatt kommunionen? Dersom du virkelig trodde, da måtte du jo gå til messen og kommunionen så ofte det bare er mulig. Noe annet ville være helt utenkelig, det ville være en uhyrlighet.»

Det var en hard dom. Men var den ugrunnet? Dessverre ikke. Når vi ser at kirkene så ofte står tomme, at den evige lampe må sende sitt lys ut i det forlatte rom, da må en jo bli sår og trist i sinnet, ja da må en nesten tvile på om de kristne virkelig tror på Frelserens nærvær, på hans kjærlighet og hjelpende makt. I hvert fall mangler hos utallige den levende tro, den brennende kjærlighet som griper hele mennesket og gjør det rikt i Kristus.

Når Kristus i dag blir båret gjennom våre gater, forbi våre hus og våre arbeidsplasser, må vi forstå den dype symbolikk som ligger i Kristi legemsprosesjonen: At Gud er verdens herre og at det er vår plikt å bære ham inn i vår tid for at han kan føle seg hjemme i våre tabernakler, i vårt eget liv, i våre familier, i alle deler av vårt land og vårt folk. Han vil vinne hele verden for sitt veldige frelsesprogram: sin kjærlighet og sin rettferd.

Den kjente pater Lombardi lar seg i hele sin medrivende forkynnelse lede av denne ene tanke: «Kjærligheten må igjen bli preket for verden.» Ja, verden trenger til kjærlighet. Den fortærer seg jo i fanatisk hat og er i fare for å stivne til i en ny istid. Sult og bolignød og elende farter som spøkelses rundt om i verden. Her kan bare han hjelpe som engang har sagt: «Jeg synes synd på folket.»

På Kristi legems-fest går han igjen ut til menneskene for å tilby dem sin kjærlighet, for å preke kjærligheten for verden. Det er det samme frelserhjerter som en gang rev massene med seg, det samme hjerte som følte seg rikt og sterkt nok til å kalle til seg alle som var trette og hadde tungt å bære, det hjerte som kunne gråte over Jerusalems forblindelse og over enkens sorg, det samme hjerte som tilga synderne, trøstet de ulykkelige, mettet de sultne og legte de syke. Forstår vi denne preken i dag? Tar vi oss den til hjerte?

*

Kristi legemsprosesjon er en veldig kunngjøring av Kristi forbarmende kjærlighet. Den er en inn-trengende appell til vår fornuft og vårt hjerte. Skal vi da ikke gi ham det svar han venter av oss: Vår ydmyke tro, vår ubrytelige troskap, vår dype kjærlighet, vår faste vilje til å frelse verden i det vi ved vårt liv, med dåd og eksempel, preker hans kjærlighet og bærer den inn blant menneskene? Jo, la det bli vårt livs Kristi legemsprosesjon.

Det guddommelige hjerte

Etter Henrik Sørensens fresko i Lørenskog kapell.

*Ingen er so langt burte
at ikkje kross-armane peikar på han,
ingen er so nedforkomen
at strålane frå Kristi åsyn ikkje kann nå han,
so alle skal sjå og vita
kva lengd og breidd og og djup og høgd
den kjærleiken eig som Han elska oss med,
Han som hang på krossen for vår skuld,
til eit offer som aldri endar,
so korkje liv eller daude,
korkje herrevælde eller makter,
korkje det som no er
eller det som koma skal,
korkje høgd eller dypt
eller nokon skapning,
korkje det som er på jordi
eller det som er over eller under jordi
skal kunna skilja oss frå Honom
som gjorde seg til eitt med oss
og gjorde oss til Guds born,
til sine eigne brør.*

Lars Eskeland

Musikken i kirken

Av Anton Milner

«Kunst krever stor ro», sa Fra Angelico. Hans aforisme lyder ironisk i vår tid. Uroen og lar-men som så å si er blitt en del av vår sivilisasjon, påvirker alle mennesker og i særlig grad kunstnerne. Musikerne er mer påvirket enn kanskje noen, men komponisten ser sin kunst innenfor en situasjon som er uten sidestykke i historien. Den er karakterisert ved det sterkt økede kjennskap til fortidens musikk, ved den forvirrende mangfoldighet av moderne retninger og ved at det musikk-interesserte publikum foretrekker musikk fra et relativt begrenset avsnitt i musikkhistorien.

Den komponist som nærmere undersøker kirkemusikkens stilling i dag, må erkjenne det merkelige fak-tum at der er intrått en fullstendig stagnasjon. Misforstå meg ikke: det er ikke min mening å rette noen kritikk mot de mindre amatør-kor som mange ganger under de ugunstigste forhold gjør sitt beste for å forherlige Gud. Heller ikke tenker jeg på det smaksnivå som kommer til uttrykk innenfor den religiøse musikk. Det har med rette vært bemerket at «dette ikke er et spørsmål om kunst, men om reli-gions sosiologi og religions psykologi». Men *ars sacra's* store tradisjon, komponeringen av liturgisk musikk, er det slutt på! Korene i våre katedraler og større kirker holder seg hovedsakelig til gregoriansk sang og til musikk i *a capella-stilen*, — korsang uten led-sagelse av instrumenter, eller ledsagende instrumen-ter i enklang med sangstemmen. Disse to musikkar-ter betraktes som de to brennpunkter all annen litur-gisk musikk må dreie seg om. Denne beklagelige be-grensning har en lang historie, som igjen riktig for-stått, blir til førstehånds hjelp til forståelsen av den foreliggende situasjon.

At det klages over mangel på ærbødighet for en- kelte retninger innenfor musikken, er noe som forekommer i alle perioder av historien. Vanligvis er det ikke noe annet enn konservative gemytters reaksjon på det nye. Men tegn på en skjebnesvanger tvedeling kunne man registrere ved begynnelsen av det 17. århundre, da de som skrev om musikk begynte å sondre mellom *musica ecclesiastica*, kirkemusik-ken, og *musica profana*, den verdslige musikk. Pale-strinas komposisjoner ble tatt som de ypperste ek-sempler på den første, og da minnet om renessansen var bleknet, ble de betraktet som typiske for hele det 16. århundre. Denne ene misforståelse førte til en annen. Mens man i dag uten skygge av tvil kan slå fast at akkompagnementet til renessansens kirkemusikk var unisont, trodde man ved slutten av det 17. århundre at Palestrinas' metode å frem-føre verkene uten akkompagnement, var den reli-giøse stilart *par excellence*. Likevel var *a capella*-metoden aldri alminnelig i det 15. og det 16. århun-dre; den var tvertimot begrenset til noen få religiøse sentra med Rom som hovedsentret, men selv der bare for en kortere tid.

Heldigvis var det store kunstnere som kompo- nerte det meste av kirkemusikken i det 17. og

det 18. århundre. De fant ingen grunn til å trekke et kunstig skille mellom religiøs og verdslig musikk. Men da den gotiske renessanse tok til i Tyskland og England, fikk man en mani for «stilistisk fornyelse». Denne «fornyelse» besto ikke så meget i å fremføre et musikkverk slik som det ble fremført da det ble til, som i å bedømme og «korrigere» all kirkemusikk ut fra en særlig stil. Cecilianselskapet i Tyskland be-gynte med å vende tilbake til en «ren» kirkelig stil og utga en fortegnelse over godkjente verk, den kjente *Vereins-catalog*. Verkene til barokk-tidens og den klassiske periodes store mestere ble betraktet som «plettet av verdslige elementer», og da Cecilia-sel-skapet nød stor anseelse, våget ingen tysk kirke-musiker å sette seg opp mot det, med mindre han var en anerkjent musiker på andre felter. Man kunngjor-de regler for korrekt komponering av kirkemusikk, hvilket førte til at hundrevis av svake, ettergjorte verk så dagens lys.

Cecilia-bevegelsen fikk et dødbringende slag da *Pave Pius X* sendte ut sin berømte ensykliska *Motu Proprio*. Han nektet å gå med på å fordømme den moderne musikk og gjorde Kirken en umåtelig tjeneste ved igjen å rette oppmerksomheten på den gregorianske sang. Men to av erklæringene i *Motu Proprio* har vært en kilde til mange vanskeligheter. Den første regner med at Palestrinas stilart er sær-lig egnet til å inngå en forening med den gregorianske sang. Dette er feilaktig, da det finnes minst et halvt dusin andre stilarter man hadde kunnet si det samme om, selv om det på det tidspunkt ikke fantes noen som hadde kunnet hevde dette med tilbørlig vekt. Den annen slår fast at etter den gregorianske sang er Palestrinas stilart den mest opphøyede og som av den grunn bør foretrekkes fremfor en hvil-ken som helst annen. *Pave Pius X* kan aldri ha ment dette så snevert bokstavelig som det har vært opp-fattet.

Det snevre repertoar til våre dagers kirkekor, hvis opprinnelse jeg har skissert i det foregående, har ført til tre uheldige resultater. For det første til at katolske musikere og menigheter har hatt en tilbøyelighet til å vurdere all annen religiøs musikk ved å jevnføre den med den gregorianske sang og med Palestrina. For det annet til at man har vist liten eller ingen interesse for den kirkemusikk som ble komponert i det 13. og det 14. og i det 17. og det 18. århundre. Og for det tredje til at fremførelsen av det forhåndenværende repertoar er blitt liden-de. Selv om den musikalske nøyaktighet og smak nok er til stede, fremføres verkene alt for ofte så langsomt og tungt at de berøves meget av sin vitalitet.

Komponisten i dag er bare så altfor klar over at de vanskeligheter han møter når han forsøker å vinne gehør for sine seriøse komposisjoner, skyldes de utøvende kirkemusikerens begrensede utsyn, som følgelig også blir geistlighetens og menighetenes. Han vet også at musikkens utvikling i det 19. år-

hundre, som fikk sitt preg av rytmen og temperamentet i den europeiske sivilisasjon, beveget seg bort fra de liturgiske uttrykk, og at den liturgiske musikk som ble komponert, alt for ofte ble en svir av søtladen sentimentalitet. Men han er med rette klar over at alt dette ikke unnskylder det faktum at den moderne musikk nesten ikke forekommer i katolske gudstjenester. «Moderne» betyr ikke for ham de verk som komponeres av moderne epigoner med deres duft fra den siste halvdel av det forrige århundre, men musikk som er alvorlig, vital og uttrykk for livet i det 20. århundre. Musikken har undergått forandringer i alle sine bestanddeler i løpet av de siste hundre år, og om komponisten arbeider alvorlig, dvs. om han ønsker å frembringe sann kunst, kan han ikke se bort fra den tekniske utvikling i sin kunstart. *Maritain* har skrevet følgende: «*Religiøs kunst er ikke noe som kan skilles ut og isoleres fra kunsten i sin alminnelighet, fra tidens kunstneriske bevegelse; begrenser man den, blir den korrumpert og dens uttrykk en død bokstav.*»

«Oppriktighet» er et ord som så ofte er blitt misbrukt at det kan være grunn til å forklare det i denne sammenheng. Det er forskjell på hva man kan kalle «kunstnerisk oppriktighet» og «oppriktighet i følelsen». Denne forskjell blir ofte oversett. En person kan være et eksempel i sin livsførsel, kanskje en helgen, og en god og følsom musiker som inderlig ønsker å prise Gud ved å komponere et verk til hans ære. Teknisk frembringer han kanskje et tilfredsstillende arbeide, og likevel er det i sin vesentlighet ikke noe annet enn hans reaksjon på andres musikk eller en religiøs følelse som gir seg uttrykk i klisjéer. En slik komponist er bare hva jeg vil kalle «oppriktig i følelsen», og for igjen å sitere *Maritain*: «Det er en utålelig plage, når man leser sine bønner, plutselig å motta hr. N. N.'s religiøse følsomhet som et slag i brystet.» Det det dreier seg om er ikke at slike arbeider komponeres og fremføres, men, når det gjelder liturgisk musikk, at folk ikke blir i stand til å skjelve mellom dem og sanne kunstverker. I den tilstand kirkemusikken befinner seg i dag, må en regne med at en slik uorden og forvirring vil bli mer og mer alminnelig.

Den alvorlig arbeidende komponist er alltid sterkt opptatt med alt vedrørende teknikken. Det har vært sagt at for hver komposisjon han frembringer, må han på ny lære å komponere. Faktisk er på en måte komposisjonen dets teknikk, og komponisten er klar over at den tradisjonelle teknikk han gjør bruk av må oppleves på ny, gjenfodes i ham, dersom verket skal kunne rettferdiggjøre sin eksistens. Kan han ikke dette, kommer han bare til å lage plattheter og smakløsheter, m. a. o. tekniske klisjéer. Hver gang komponisten gjør bruk av klisjéer, bare fordi de er brukt før og folk er blitt fortrolig med dem, forråder han sitt eget talent og musikken som kunstart. Jo lenger en særlig stilart følges, desto sannsynligere er det at den vil komme til å tape i friskhet; av den grunn søker man nye uttrykksformer eller variasjoner av uttrykksformer. Hver ny oppdagelse innebærer at noe godt i det gamle som den avløser, blir skåret vekk for å gi plass til det nye. Dette er grunnen til at det alltid vil finnes folk som klager over at den nye stilart «mangler skjønnhet», at den er «uharmonisk» eller likefrem «ubehagelig».

Slike folk avviser en ny komposisjon av disse grunner, og de vil ikke, eller kan ikke, gjøre seg den umake å lytte oppmerksomt til den. Denne holdning er, selv om den må beklages, naturlig. Alle mennesker har jo sin begrensning. Men ikke så få går lenger: De er forut inntatt. Ikke sjelden møter man denne reaksjon: «Jeg liker ikke dette, og da må det være noe moralsk daddelverdig ved det.» Jeg kjenner en fremstående, katolsk kordirigent som kom med følgende bemerkning, da man forela ham en ny messe, skrevet av en katolsk komponist: «Denne moderne musikk er blandet opp med moderne moral — fødselskontroll og slike ting.» Og til tross for at han fullt ut anerkjente verkets kunstneriske kvalitet, nektet han å la det fremføre.

Hittil har jeg fremlagt komponistens synspunkt, og i den grad det dreier seg om musikk *qua* musikk, er det det eneste som teller. Men i Kirken brukes musikken til formål som ligger utenfor og over den rene musikkens verden; følgelig må både geistligheten, kordirigentene og menighetene ha lov til å fremkomme med sine innvendinger. Den første og den som en oftest møter, kommer fra kordirigentene. De påstår at storparten av den moderne kirke-musikk er for vanskelig for korene å lære og fremføre med den tid de rår over. Dette er en tungtveiende innvending, selv om meget av vanskeligheten ofte skyldes den begrensning i kor-repertoaret jeg tidligere har nevnt og korsangernes derav følgende manglende erfaring. Men om kordirigentene virkelig er interessert i å oppmuntre moderne liturgisk musikk, kan de jo la oppføre noen få verk til å begynne med; så kan de drøfte verkets særlige problemer med komponistene og be om nye komposisjoner med tanke på de punkter som har vært gjenstand for diskusjon. Hvorfor forlanger man så sjelden nye messer og motetter i våre dager? Det finnes iallfall tre fremragende katolske komponister i England i dag: *Lennox Berkely*, *Egon Wellesz* og *Edmund Rubbra*. Er de blitt oppmuntret til å bruke sine talenter i liturgiens tjeneste? Jeg tviler på det. Foreliggende arbeider av levende komponister blir sjelden fremført. *Rubbra's Missa in honorem Sancti Dominici* har vært fremført noen få ganger, men England har ennå ikke fulgt De forente stater og fremført *Stravinsky's Messe* under noen gudstjeneste.

En annen innvending refererer seg til selve stilen og reiser spørsmål som vi allerede har vært inne på. Men de som kommer med innvendingene kan gå lenger og påstå at den moderne musikk støter menigheten som hører den. Jeg tenker her utelukkende på slik musikk som ikke synges av menigheten. Det er sant at intet kan rettferdiggjøre ting som virker forstyrrende på folks andakt; men sannheten er igjen den at anstøtet oftest skyldes at øret ennå ikke har vennet seg til den nye musikk. Fremføres den oftere, vil folk nok venne seg til den. Nå vil vel knapt noen forlange at enkelte kirkegjengeres dårlige smak skal hindre at god musikk blir fremført til Guds ære. «Kunsten må være sann,» sa *Pave Pius X*, «for ellers vil den ikke kunne øve den virkning som Kirken tilsikter, når den har gitt musikken adgang til sin liturgi.»

Av det som her har vært fremholdt synes det klart at en vanskelig kan vente at det vil finne sted en tilnærming mellom de ytterliggående på begge

Nordiske høytidsdager i Westfalen

Det er kanskje ikke alminnelig kjent for norske katolikker at der siden 1926 har bestått en organisasjon i Nord-Tyskland som har hatt som formål å understøtte Den katolske kirkes arbeid i de nordiske land. Egentlig tok virksomheten til med henblikk på Sverige, noe som både lar seg forklare ut fra St. Ansgars, Nordens apostels, særlige tilknytning til Den katolske kirkes historie i vårt naboland, men også ved den svenske overhyrde, biskop Johannes Erik Müllers sterke personlige iver for å trekke St. Ansgars verk på ny inn i bildet av Moderkirken virksomhet i Norden. Sammen med pastor dr. Peter Louis i Leverkusen i erkebispedømmet Köln, grunnla biskop Müller det som siden har virket under navnet «St. Ansgarius Glaubenswerk» og som etterhvert har

kommet til å omfatte alle de nordiske land, også Island. Krigen satte på følbare måter en midlertidig stopper for organisasjonens virksomhet. Men med utrettelig iver har dr. Louis fortsatt tatt hånd om den, ja nærmest inkarnert seg med den. Store arrangementer var derfor tillyst ved 25 års jubileet, men av praktiske grunner ble feiringen utsatt til mai måned i år.

Domkirken i Paderborn. Tårnet er fra 11. årh., mens tårnhjelmen er fra 19. årh.

Nedenfor t. v.: Biskop Mangers på talerstolen.

Hovedhøytidelighetene var samlet på Den Nordiske Dag søndag 11. mai i den vakre erkebiskopsbyen Paderborn i Westfalen. Allerede mottagelsesfestlighetene i forstaden Altenbeken dagen i forveien varslet om hvilket oppbud av innsatsvilje vertsfolket skulle møte sine nordiske gjester med og den overstrømmende hjertelighet disse skulle finne hos befolkningen overalt hvor de kom. Ruten gikk først til Paderborns vidunderlige Dom, der gjestene ble vist omkring av domprosten. Etterpå fant en stilfull mottagelses-seremoni sted i rådhuset med velkomsthilsen av byens ordfører og takketale av biskop dr. Mangers. Foruten biskop Mangers var følgende overhyr-

sider. Ønsker man imidlertid å nå frem til en ny kunstnerisk, religiøs-musikalsk syntese, vil det kreve enormt arbeide av alle. I det minste bør man omfatte dette arbeide med oppmuntrende sympati. Om en komponist skriver musikk til messen som gir uttrykk for botferdigheten i *Kyrie*, for begeistring i *Gloria* osv., i former som gir dem som hører den en slik overraskende opplevelse av teksten at de føler trang til å si: «Dette er like så sant i dag som det var i det 17. eller det 16. århundre!» — ta da ikke avstand fra denne musikk og be ikke om å få høre noe fra tidligere tider. Ellers kommer komponistene ikke til å skrive liturgisk musikk heretter!

Som katolikk kommer komponisten alltid til å følge utviklingen i Kirken med oppmerksomhet, også den som ikke umiddelbart har med musikken å gjøre. Det er påtagelig at menighetens aktive deltagelse i Messen er avtagende. Av den grunn er man begynt med forskjellige arter dialogmesser. Komponisten som er glad for at de store katedraler og større kirker alltid vil trenge kirkekor og den koral-musikk som er skrevet for dem, vet at menighetenes sang av Messens faste deler ikke svarer til tidens trang. Begeistrede tilhengere av fellessangen iver for at menigheten skal lære å synge; de har glemt at fellessang ikke forekom i de første århundrer, og resultatene er sjelden tilfredsstillende. Grunnen til dette er at den gregorianske rytme er frem-

med for vår tids mennesker, og jo flere deltar i fellessangen, desto mindre kommer den til å minne om gregoriansk sang. Den beste gregorianske sang vil man alltid få høre i klostrene. Den egner seg ikke for alminnelig bruk i dag. Enkle, sterke rytmiske Messe-komposisjoner er det som trenges, og de tekniske problemer denne musikk rommer, vil nok inspirere komponistene.

Det meget diskuterte og tvistige spørsmål om målføret unngår man som kjent når det dreier seg om Messen. Under vespergudstjenestene behøver det heller ikke volde vanskeligheter.

Størstedelen av fortidens musikk har vært religiøs, og hver tidsalders kunst har rett til å tjene Gud — *donec veniat* — inntil han kommer. Så meget av den moderne kunsts ulykkeligste lengsel er ofte bare en streben etter gudsdyrkelse. «All skjønnhet,» skrev *Eric Gill*, «er, selv om den fremtrer aldri så ringe, ikke uttrykk for menneskets kjærlighet til mennesket, men menneskets kjærlighet til Gud.» Kunsten elsker skjønnheten, og kjærligheten viser seg i tjenesten, og det å tjene den liturgiske kunst er en fullbyrdelse av de edleste hensikter. Om moderne komponister derfor oppmuntres til å bruke sine gaver i Kirkens tjeneste, vil de endelig trenge inn i den moderne musikk det opphøyede: *instaurare omnia in Christo* — å fornye alt i Kristus.

Anton Milner.

Kunstnaronna Berta Hummel

ser med det indre auga.

Eit slikt menneske var nonna Berta Hummel frå Nedre Bayern, ei kjenslerik og fin kunstnarinne med djup sans for det estetiske. Barneteikningane hennar — populært kalla «Humlar» — er noko langt meir enn berre bilete til prydnad i bønnebøker eller på veggen heime. Det er opplevingar med rike hendingar. Her er ikkje — som i so mykje moderne etterkrigskunst — sorg, vonløyse og botnlaust svartsyn, her er rik glede og optimistisk menneskesyn, tolka av hennar fine kunstnarhand. Det var — med ei litt villeidande samanlikning — som hjå vår eigen Vigeland barnemotivet som løyste ut kunstnarevna i Berta Hummel.

Det er so om lag seks år sidan en fyrste gongen hørde om henne — på ei ferd eg då gjorde i det katolske Holland. «Sister Mary Innocentia Hummel, well-known artist, died today of illness in a Franciscan convent within occupied Germany» stod det i det engelske bladet eg las medan vindmyllane surra ikring meg. For ein katolikk, som har lese litt kunstsoge, er det vel ikkje noko underleg i at ei nonne vert kjend kunstnarinne. Det er då heller ikkje det faktum som får meg til å skriva desse linene. Det er barnebileta hennar som er årsaken — «Humlane», som eg sidan vart kjend med, og som i dag er på sigerferd over heile det katolske Europa.

Berta Hummel er fødd i Massing, Nedre Bayern, i mai

enneska er ulike som blomane på marka. Mange får berre auga på det ytre ved livet, medan andre kan leva seg djupare inn i det som er ikring dei. Alt det vakre sansane deira kjenner, set liksom noko i rørsle. Det er som gullharpe-strenger kling der inne, og dei kjenner trong til å skapa, gjera til røyndom noko av det dei

1909. Ikkje langt derifrå heldt St. Conrad von Parzham til huse, heilagmannet som Berta fann verd ein av sine aller fyrste — og truleg beste — «Humlar». Familien hennar var strenge, og gode, katolikkar óg på det settet at dei ikkje hadde mindre enn seks born — Berta var nr. 3. Alle var dei glade i å teikna og måla. Adolph og Victoria Hummel kjende ikkje nokon Karl Evang — og hadde dei kjend han, ville dei sikkert latt heile barnefolkken jaga han på dør snøggast råd var.

Heime frå verdskrigen i 1919 sende pappa Hummel dotter si år om anna til dei beste kunstskulane Syd-Tyskland åtte. Fyrst til «Institute of English Ladies», som låg like i nærleiken, — der fekk ho blank 1 i alle fag. I 1927 drog ho til München, og jamvel her merka ho seg ut ved sin høge begåvning, og sin kunstnarlege, djupt alvorlege glød. Her råka ho to nonner, som gjekk i same klassen, og gjennom dei var det Berta kom inn på den vegen som førde til det kjente franciscanske Siessenklosteret. I 1934 var det ho «tok sløret», og fekk namnet syster Innocentia.

It omlag 9 år gamal hadde hun teke til å måla. I åra 1916—21 var ho med på eit kurs hjå nonnene i heimstaden sin, men synte til å byrja med ingen stor kunstnargivnad eller glød. Ho gjekk der uviss og lite stød på seg sjølv, lite påansa, stillfarande og sky, men med bringa full av kunstnardraummar — plent som ei av smågjentene på sine eigne målarstykke, sjølv ein liten «Hummel». Men ein dag, utan å ansa at dei andre elevane stod og såg på henne, gjorde ho ei lita teikning av klassen sin i lek. Kameratane var oppe i undring, og det vart stor fagning. Dei kjende seg att — kledda, «manerane», sjølv seg. Snart visste heile staden om Berta Hummel,

der og representanter fra Norden til stede: Biskop Th. Suhr og pastor Knud Ballin fra Danmark, biskop Wilh. Cobben fra Finland, biskop Ansgar Nelson fra Sverige.

Søndag formiddag forrettet biskop Mangers pontifikalmessen i Domen i nærvær av erkebiskopen av Paderborn, dr. Jaeger og den lange rekke av prelater, geistlige og representanter for en rekke kirkelige ridderordener. Kirken var fylt til trengsel. Det høyrenommerte paderbornske domkor under ledelse av Domchordirektor Goebel ytet også ved denne anledning sitt aller ypperste. Om ettermiddagen var det barnegudstjeneste med en enestående oppslutning: 4000 barn! Også her talte biskop Mangers. Programmet fortsatte med en høytidelig festakt i den filosofisk-teologiske høyskoles Akademi, med pastor dr. H. Holzapfels gedigent anlagte foredrag som hovedpost. St. Olav har sikret seg teksten til foredraget og vil bringe det i neste nr. Det gir en lysende frem-

stilling av Nordens kristning, den katolske gullalder i Middelalderens Norden med dens fylde av religiøse, kunstneriske, litterære og vitenskapelige vitnesbyrd. — Den Nordiske Dag ble avsluttet med et masse møte i Kolpinghaus' store sal under forsete av erkebiskop Jaeger. Biskopene Mangers og Cobben redegjorde for Kirkens arbeide i sine kirkedistrikter og anbefalte Nordens anliggender til de tyske trosfellers fortsatte velvilje og forbønn. Erkebiskop Jaeger svarte og uttalte bl. a.: «Det store som fortiden har ytet forplikter oss og kaller på oss i like monn. Lengselen etter Kirken vil atter våkne, en hjemve til det som utgjør hele troens fylde. Det er en overbevisning som gis oss ut fra kulturhistoriske lover.»

Mandag 12. mai gikk turen videre til det gamle benediktinerabbediet Corvey, hvorfra den hellige Ansgar i år 825 bare 25 år gammel var dratt til Danmark for etter oppdrag av Ludvig den fromme å ta fatt på sin store

og mest kvart einaste barn i Manning fekk seg ein «Hummel». Og det tarv strekast under dette, at det var borna sjølv som fyrst «oppdaga» henne, og fann vegen til dei fargeglade små bileta. Og so er det vel jamvel òg i dag at det er barnet i deg som stel seg til å opna hjartedøra på glytt når du får ein «Hummel» i gåve frå skriftefaren din, eller når du kjem over ein på veggen heime hjå ein katolsk ven du har.

in må no likevel ikkje tru at bileta til Berta Hummel berre har barnemotiv, slik som det kanskje går fram av det eg her har skrivne. Motiva er og henta frå sydtysk natur og frå kyrkjesoga, men bileta har liksom alltid noko med born å gjera, med de dei har vorte til i hennar eigen kjensle-

vare, hjartans gode og trusfylte kunstnarsjel. I den kvileause og opprivne tida vi no lever i vil gjerne formoppløysande, «modernistiske» idear rå grunnen jamvel når det er tale om kyrkjekunst, og det er slett ikkje lett å nå fram for den litt gamaldagse, men ekte religiøse kunstnaren. Tida er i skuggen av Stalin — og Picasso! Men den ekte kyrkjekunsten, med tradisjonen i ryggen, dukkar ender og då stillfarande opp frå folkedjupet. Men han vert ofte lite påansa, medan reklamen kan hjelpe andre fram so dei haustar stor fagning, jamvel om innhaldet ikkje held mål. Ein kunst som Berta Hummels syner betre enn ord kva det er som har framtida med seg, og han syner at ein ikkje plent tarv gå attende til dei tyske glansbilete-jesusane om ein likar modernistane aldri så lite. «Edle Einfalt und stille Grösse» — slik forma tyskeren Winckelmann sitt alltid gjeldande kunstideal, og dei orda trur eg og vi kan nytta om verket til Berta Hummel.

Han som skriv dette, er ikkje kunstdomar av fag, og han vil ikkje med dette ha gjeve ei verdsetjing av Berta Hummels kunst. Han har berre ville driva litt propaganda — for «Humlar», og honning, og det han elles likar. Værs' god, ta for dykk!

misjonsgjerning i Norden. I den overfylte klosterkirken ga abbed Buddenborg fra Gerleve et omriss av den hellige Ansgars liv og virke. Biskop Nelson, Sverige, som selv i likhet med biskop Suhr, Danmark, tilhører benediktinerordenen, meddelte ved festandakten den sakramentale velsignelse.

Tirsdag besøkte deltagerne i Den Nordiske Dag benediktinerabbediet St. Joseph i Gerleve, dagen etter byen Coesfeld.

I tilslutning til de mange krevende representasjonsplikter for øvrig, fant Hs. Høyærv. biskop Mangers også tid til å besøke St. Josephs-søstrenes norske postulat-hus i Albachtøn ved Münster i Westfalen, og foretok i den forbindelse ikklegning av noviser som senere skal virke i Norge.

I. H. K.

En appell

til feiring av Jesu Hjerte festen fredag 20. juni

...Pater Mateo Crawley-Boevey, Ss. Cc., opphavsmannen for korstoget som går under navnet «Den høytidelige vigsel av hjemmene til Jesu hjerte» (jvf. Bønneboken side 274), retter også i år en inntrengende appell til familiene, ordenssamfunnene, menighetene og den enkelte troende om på en særlig høytidelig måte å feire festen til ære for Jesu hellige hjerte, fredag den 20. juni.

Ved denne appell vil han imøtekomme Den hellige fars ønske om at alle skal være med til å avverge de overhengende farer som truer verden.

Dessuten svarer appellen til Jesu eget ønske som han åpenbarte for den hellige Margrete Maria, da han den 16. juni 1675 ba om innstiftelsen av en egen fest til ære for hans hellige hjerte og som skulle feires hvert år på den første fredag etter oktavdagen for Kristi legemsfest. ...En kan innvende at fredag er arbeidsdag. Dette er nok sant. Men det forhindrer ikke at festen kan feires allikevel. Tyder forøvrig ikke Kirkens tillatelse til å henlegge festens feiring til den påfølgende søndag, hvor dette synes nødvendig, på ønsket om at Jesu Hjerte festen bør feires med stor høytidelighet?

Det appelleres derfor til at alle gjør alvor av Jesu og Kirkens ønske og feirer festen den 20. juni som en særlig høytid både i hjemmet og i kirken og i samklang med Jesu vilje stiller den i Eukaristiens og soningens tegn!

Pater S. Hünen, Ss. Cc.

Store dager i Barcelona

Den første eukaristiske kongress etter den annen verdenskrig ble feiret i Barcelona i Pinsen med en oppslutning som vel ikke har sin like i disse kongresser historie. Mer enn 300 000 pilegrimer fra de forskjellige deler av verden fylte byens festsmykkede plasser, kardinaler fra 13 nasjoner og 250 biskoper tok del. Med 21 saluttskudd ble den pavelige legat, erkepresten av St. Peterskirken, kardinal Tedeschini hilst velkommen ved ankomsten til havnen. Høydepunktet i feiringen var pontifikalmessen på Pave Pius XII's plass, der kardinallegaten forrettet, og hvorunder Pavens tale til kongressen ble overført fra Vatikanet. Et av hovedtemaene under drøftingene var «Eukaristien og familiefreden».

Tallet på dem som tok del kan virke forvirrende på oss, vant som vi er til å møtes under mer oversiktlige forhold. Men ånden er det som levendegjør, den sanne enhetens ånd. Denne ånd skaper ikke masse, men virker i dybden. En spansk avis skrev i en hilsen til kongressen:

«Eviggheten kjenner ingen sifre, den lærer oss at veien som fører frem til mennesket går fra mengden til ensomheten. Derfor vil mengden også forefinnes på kongressen, men fruktene vil hver enkelt først høste i ensomheten.»

7 kikkerten.

«Ikke propaganda, men viten er det beste våpen mot kommunismen.»

— Den dypestgående konflikt i dagens Frankrike er den mellom kommunismen og katolisismen. Det er kanskje litt vanskelig å forstå her i et land som har et forsvinnende lite kommunistparti og en svært liten katolsk minoritet. Men i Frankrike er omtrent halvparten av befolkningen katolsk eller i hvert fall katolsk orientert og tyve prosent av velgerne stemmer på kommunismen. Det gir et ganske annet spenningsforhold.

Det er père Golliet av Oratoire-ordenen som sier dette til Morgenbladets «Oculus» i et intervju da han for kort tid siden oppholdt seg i Norge som foredragsholder for Alliance Française og dessuten også foreleste for de franskstuderende om Albert Camus' siste bok «L'homme révolté», som er et forsøk på en analyse av tidens åndelige situasjon. Oratoire-ordenen består av prester som foruten sin geistlige utdanning også har en grundig utdanning på andre felter, — père Golliet er således utdannet naturvitenskapsmann, biolog, ved siden av at han har drevet vidtgående studier i filosofi og litteratur. Under krigen spilte han en fremtredende rolle i motstandsbevegelsen. Det er nå tredje gang han besøker Norge i løpet av et år.

— Hvordan vil De karakterisere kommunistpartiets situasjon i Frankrike i dag?

— Takket være sin innsats i motstandsbevegelsen og ikke minst sin propaganda umiddelbart etter frigjøringen, seilte kommunistpartiet opp på en nesten enestående goodwill, som det også forsto å utnytte. Det fremsto som selve motstandspartiet og som fanebæreren for den sosiale utvikling som alle var klar over måtte komme etter krigen. Når det får en så sterk tilslutning ved valgene, skyldes det for en stor del at franskmennene så å si har et instinkt for å stemme så langt til venstre som mulig. Naturligvis er ikke 20 pst. av velgermassen ideologisk skolerte kommunister. Men ikke desto mindre har altså Frankrike ved siden av Italia Vest-Europas største kommunistparti, og i den spente situasjon vi opplever betyr det naturligvis en fare for demokratiet.

— Og hvor står så katolisismen? Er det MRP (Mouvement Républicain Populaire) som er svaret?

— Det vil jeg ikke si. MRP er et politisk parti som ganske visst er overveiende katolsk, men ikke derfor noe endegyldig uttrykk for katolisismen. Det finnes katolikker som stemmer på alle mulige andre partier, uten å være mindre gode katolikker av den grunn. Spørsmålet er i virkeligheten mer ideologisk enn politisk.

— Men tilslutningen til kommunismen skyldes vel for en del en almen maktesløshet fra de andre partenes side overfor den sosiale problematikk?

— Helt riktig. Derfor gjøres det også fra katolsk hold en meget sterk innsats nettopp for å bedre arbeidernes kår. Jeg minner om at det finnes en katolsk fagforening blant annet, så vidt jeg husker teller den omkring en million medlemmer. Men de katolske såkalte «progressister» har hatt en tendens til å gå for langt i sin samarbeidsvilje med kommunistene på det sosiale område, med det resultat at man dels har oversett kommunismens egentlige vesen og mål og følgelig spilt stikkene over til den kommunistiske front. Den viktigste oppgaven i dag er derfor å gjøre det helt klart hva

kommunismen egentlig er, vise dens totalitære karakter, påpeke dens prinsipielle deshumanisering av mennesket og det menneskelige samkvem og understreke hvor farlig nettopp dens ideologiske våpen er. Det vi trenger i dag er ikke en følelsesbetont eller demagogisk anti-kommunistisk propaganda. Den vil aldri kunne øke Europas åndelige beredskap eller gjøre oss klar over vår kristne kulturs egenart. Hva vi må gjøre er å kartlegge for det første hvilke åndelige og kulturelle verdier vi selv bygger vår tilværelse på, og for det annet i hvilket diametralt motsetningsforhold den prinsipielle kommunisme står i til vår europeiske livsform og vårt menneskesyn. Bare mennesker som klokt og rolig og med grundig viten kan gjøre sine prinsipielle overveielser i denne kaotiske tid, har sjanse til å motstå propagandatrykket og gjøre en fruktbar innsats for å sanere og gjenopbygge den europeiske kultur.

Fra Karl-Borromeus-søstrenes moderhus i Maastricht kom forleden det triste budskap til Hamar at søster Constance, forhenværende forstanderinne ved St. Torfinns-klinikk, er avgått ved døden i en alder av 57 år.

Hun kom til Norge for 25 år siden. Den 3. nov. i fjor hadde hun ennå den glede sammen med sine søstre på Hamar å kunne feire 25 års dagen for sin ankomst til Norge, som var blitt hennes annet fedreland. Hun var oppvokst i en dyp from, religiøs familie. Fire av hennes søstre fulgte henne i kloster og viet sitt liv til Gud i barmhjertighetens tjeneste, derav alene tre i samme kongregasjon. Søster Constance var i to perioder forstanderinne ved St. Torfinnsklinikk på Hamar, dessuten var hun i 7 år forstanderinne ved St. Carolus sykehus i Molde. Molde.

De siste år ble hun rammet av en elvorlig sykdom og hun tok avskjed med søstrene sine og menigheten på Hamar kort før jul for å underkaste seg en alvorlig operasjon. Det endte dog med døden 28. april.

Stor var hennes fortjeneste for menighetene og for de to sykehus både på Hamar og i Molde. Det viste seg også under requiemmessene som ble holdt for henne i St. Torfinns kirke på Hamar på hennes begravelsesdag 1. mai, hvor menigheten, sykehusets leger og alle hennes venner var til stede. Soknepresten forrettet og tegnet i sin tale et vakkert bilde av den avholdte forstanderinne, og lyste fred over hennes minne.

R. I. P.

Flusk

kontingenten for 1952 er kr. 15.—.

Kan innbetales på postgiro nr. 15986. I de byer St. Olav har representant, bes kontingenten vennligst innbetalt til denne.

Fredrikstad: Frk. Sigrid Olsen, St. Josephs Hospital.

Stavanger: St. Fransiskussøstrene.

Drammen: Frk. Safira Pedersen, Cappelensgt. 1.

Bergen: Sokneprest G. Gorissen.

Kristiansand: Sokneprest Castricum.

UTLANDET:

VATIKANET

«Lysende edelstene».

I en tale *Pave Pius XII* nylig holdt til deltagerne i de italienske St. Vincent-foreningers nasjonalkongress betegnet Hans Hellighet Kirkens karitative organisasjoner som «lysende edelstener på Kristi mystiske legeme». Paven understreket den sterke innflytelse det karitative arbeide har for helliggjøringen av de troende og erklærte at det ikke kan betviles at *nestekjærlighetens vei som ingen annen fører til hellighet*.

Den som lindrer materiell nød for å tilfredsstille en medfødt medlidenhetsfølelse, uttalte Den hellige far videre, utøver bare en rent menneskelig handling. Den kristne må gå videre. Han må være fylt av den høyere kjærlighet som først tilfredsstilles når den har gitt Gud til nestens sjel.

Reisningen av kortbølgesenderen «Anno Santo» forsinket.

Man må ennå vente noen tid før den kortbølgesenderen de hollandske katolikker ga *Pave Pius XII* i 1950, kommer i bruk. Årsaken er at Det italienske senat ennå ikke har summet seg til å avse til Den Hellige Stol det område der senderen er tenkt oppført.

Presidentene for de internasjonale katolske organisasjoner appellerer til De forente nasjoner.

En konferanse av presidentene for de katolske internasjonale organisasjoner har i en skrivelse til De forente nasjoners komité for menneskerettigheter protestert mot den krenkelse av Guds og den menneskelige persons rettigheter som finner sted i de kommuniststyrte land.

Mgr. Ludwig Kaas' etterfølger konstituert.

Den hellige far har utnevnt sekretæren for Vatikanets forvaltning, mgr. *Primo Principe*, til avdøde mgr. dr. *Ludwig Kaas'* etterfølger som Administrator for St. Peter.

Tidligere Sovjet-flyver presteviet.

En sovjet-flyver som under krigen ble skutt ned i nærheten av Minsk men som reddet seg ved å hoppe ut i fallskjerm, havnet i tysk fangenskap. Her ble tiden ham lang, og da han ønsket å utdanne seg til ingeniør, søkte han seg som arbeider til Italia, hvor han ble anbrakt i flyktingeleiren S. Maria di Leuca i Apulia. Her kom han i kontakt med en katolsk prest som grundig satte ham inn i katolsk tenkning. Han besluttet seg til å studere katolsk teologi og ble mottatt ved det russiske kollegium, hvor han ble en mønsterelev. Etter sin prestevielse holdt han ved en gudstjeneste som den russiske pater *Scewelev* forrettet i De vatikanske grotter den 18. november, en gripende preken som også er blitt sendt ut av *Radio Vaticana*.

AUSTRALIA

Tallet på katolikker steg med 124 485 i 1951.

I 1951 steg tallet på katolikker i Australia med 124 485 til 1 520 000. I det samme tidsrom steg tallet på kirkesogn fra 943 til 971.

BELGISK CONGO

Krise-fonds for å motvirke nedgangstider.

De katolske fagforeninger i Belgisk Congo har reist krav om at det dannes krisefonds for å motvirke de sosiale følger av en økonomisk nedgang som følger av fall i råstoffprisene.

BRASIL

Forslag til skilsmisellov avvist.

En komité som var nedsatt av Brasils parlament for å ta stilling til forslag til skilsmisellov, har avvist alle de forslag som var fremlagt. Komitémedlemmene kunne slå fast at alle partier i Brasil, unntatt kommunistene, holdt fast ved at ekteskap bør være uoppløselig.

CHINA

Kommunistpolitiet ga sitt samtykke til å korsfeste en nonne.

Kinesiske kommunister hadde laget en tornekrone som de overrakte sikkerhetspolitiet med krav om at den katolske nonne *Constantina Sarias* fra Jugoslavia som var leder av misjonssykehuset i Chaotung i Yunnan skulle dømmes til korsfestelse.

Politiet ga sitt samtykke forutsatt at man kunne få tilstrekkelig mange folk til å anklage henne. Men folket nektet til tross for at det ble utsatt for trusler og press. Søster *Constantina* ble i stedet sammen med fire andre nonner, en prest og en lege — alle jugoslaver — utvist.

Anklagen man rettet mot søstrene var at de alle hadde «hjulpeløse kontrarevolusjonære og banditter» og at de hadde mottatt penger av amerikanske soldater som ble pleiet under den 2. verdenskrig.

«Presten lærte hundene til å bite barna».

Ikke mindre enn 18 «forbrytelser» ble pater *Lawrence Curtis C. M.*, anklaget av de kommunistiske myndigheter i Tangkiang for å ha begått. Tangkiang ligger om lag 200 engelske mil nord for Hongkong.

Anklagen omfattet også beskyldning for å ha spredt spedalskhet i menigheten, fordi han og hans sognebarn hadde gjort hva de kunne for å komme de spedalske til hjelp. En annen beskyldning var at pateren hadde lært hunder opp til å bite barna.

Det var noe helt nytt de røde hadde funnet på, fortalte pater *Curtis* etter at han var blitt utvist mot å betale 20 engelske pund i bot.

Lederen av det kommunistiske «kirke»-departement falt i unåde.

En av det kommunistiske Chinas beryktede «førere», mannen som tok initiativet til den «nasjonale» kirke og hvis hat til de «imperialistiske» misjonssentra har ført til den blodige forfølgelse som nå i lengre tid har rast i China, *Chow Li-Hsing*, er nå selv falt som offer for kommunismen.

«*Liberation Daily*» som utkommer i Hongkong melder fra Shanghai at *Li-Hsing* er anklaget for å ha ført en «korrupt borgerlig tilværelse». I anklagen betegnes han som en «degenerert borger» og en «despotisk diktator» som hans medarbeidere har uttalt ønske om å bli kvitt. I katolsk krets i China mener man imidlertid at den egentlige årsak til at han er fjernet er at den av ham etablerte «fremskrittvennlige» kirkebevegelse er blitt en dundrende fiasko. Man avventer derfor hvilke skritt kommunistene nå vil gripe til i kampen mot Kirken.

DE FORENTE STATER

Nytt arbeide ferdig fra Thomas Mertons hånd.

Trappistpateren *Thomas Merton* hvis bøker er blitt bestsellers i De forente stater og som også er solgt i store opplag i andre land, har fått et nytt arbeide fra hånden *The Ascent to Truth* — Oppad mot sannheten. Det bygger på mystikken til den hellige *Johannes av Korset*.

50 år som jesuitt.

Pater *Edmund A. Walsh* kunne i begynnelsen av mai feire 50 års jubileum som jesuitt.

Pater *Walsh* ble sendt til Russland i 1922 som leder av Pavens hjelpeaksjon og utdelte mat til 158 000 mennesker hver dag. Siden har han med oppmerksomhet fulgt utviklingen i Russland.

Under den 2. verdenskrig ble han brukt som rådgiver og foreleser for militære autoriteter og i generalstabsskoler. Siden 1946 har han vært en av president *Trumans* personlige rådgivere.

EIRE

Ny adopsjonslov.

Den irske republikk har nylig vedtatt en ny adopsjonslov. Loven inneholder en rekke bestemmelser vedrørende religiøse spørsmål som melder seg ved adopsjon. Ifølge disse bestemmelser må de personer som adopterer et barn, ha barnets religion. Barn født utenfor ekteskap følger ifølge loven prinsipielt morens religion.

ENGLAND

Et virksomt selskap.

Det engelske *Truth-Society* som ser som sin hovedoppgave å spre kunnskap om den katolske tro ved brosjyrer og flyveblad og som i dag teller 19 696 medlemmer, distribuerte i fjor nesten 2 millioner brosjyrer og flyveskrifter.

Mange agnostikere konverterer.

Mens det tidligere i England gjerne var folk fra andre religionssamfunn som konverterte, viser det seg at storparten av dem som er blitt opptatt i Kirken i de senere år kommer fra helt religiøst indifferente hjem. Sir *Harold Hood* trekker denne slutning av den nettopp utgitte *Catholic Who's Who* som gir en rekke interessante opplysninger og oppgaver vedrørende katolisismen i England.

FILIPPINENE

Angrep på den apostoliske nuntius.

Innflytelsesrike liberale kretser har gjennom parlamentsmedlemmet *Fernandez* forlangt at den apostoliske nuntius, erkebiskop *Egidio Vagnuzzi*, skal stemples som «persona non grata». Hovedårsaken til dette er at den apostoliske nuntius har gitt uttrykk for sin sympati med fagforeningene på Filippinene. Hertil kommer at man beskylder den apostoliske nuntius for at han vil hindre at en filippiner blir utnevnt til kardinal og at han står på en spent fot med regjeringen.

Det filippinske episkopat har protestert på det kraftigste og energisk tilbakevist de fremsatte beskyldninger. Protesten er undertegnet av 27 biskoper, hvorav 19 er innfødte.

Den første fullstendige oversettelse av Det nye testamente til nasjonalspråket ferdig.

Den første fullstendige oversettelse av Det nye testamente til Tagalog-språket, som er det opprinnelige språket på Filippinene, er nå ferdig. Testamentet er trykt i et opplag på 16 000 eksemplarer.

FRANKRIKE

Over 32 000 arbeidere tok del i årets første nasjonale pilegrimsferd til Lourdes.

Under ledelse av erkebiskopen av Toulouse, kardinal *Saliege*, deltok over 32 000 kvinnelige og mannlige arbeidere i årets første nasjonale pilegrimsferd til Lourdes.

Det katolske kvinneforbund 50 år.

Frankrikes katolske kvinneforbund kunne i tiden fra den 26.—28. mai feire sitt 50 års jubileum i Lourdes. Til stede under høytideligheten var kardinal *Gerlier*, erkebiskop *Feltin* og biskop *Théas*.

Kjent katolsk tidsskrift feirer 60 års jubileum.

Det kjente katolske tidsskrift «La Chronique Sociale de France» har kunnet feire sitt 60 års jubileum.

Tidsskriftet har utviklet seg fra en beskjedne begynnelse. Den første artikkel var skrevet av *Viktor Berne* og *Marius Gonin* og hadde som overskrift: «Leve Paven!» Det er det eldste katolske tidsskrift i Frankrike som har viet seg studiet av de sosiale spørsmål, sett fra katolsk synspunkt. Siden det utkom har det spilt en stor rolle i den katolske sosiale bevegelse, ikke bare i Frankrike, men også i en rekke andre europeiske land. Det var medvirkende til grunnleggelsen av institusjonen «De sosiale uker» som fra Frankrike siden har bredt seg til 17 andre land. Siden 1909 har det vært denne bevegelses talerør. Tidsskriftet var også sterkt medvirkende ved opprettelsen av de sosiale sekretariater i Frankrike og ved grunnleggelsen av Den franske katolske aksjon.

«Jesu liv» av Daniel Rops best-seller.

En av de bøker som er blitt mest solgt i Frankrike i 1951 er skildringen av Jesu liv av den katolske forfatter *Daniel Rops*. Boken er solgt i 200 000 eksemplarer og kommer som nr. 3 av mest solgte bøker i fjor.

Biskop Théas tildelt Æreslegionens kors.

Den franske president har overrakt biskopen av Tarbes og Lourdes, mgr. *Théas*, Æreslegionens kors som påskjønnelse for hans arbeide for freden.

Nonne hedret som «Frankrikes beste arbeidende».

Den franske nonne, søster *Marie-Susanne* av Stillehavsoyenes misjonsselskap, er av det franske arbeidsdepartement tildelt medaljen «Frankrikes beste arbeidende». Søsteren har i flere år ledet det vitenskapelige lepra-forskningsinstitutt som hører inn under det katolske, medisinske fakultet i Lyon.

HOLLAND

Feltprestjenesten godt utbygget.

Ifølge de opplysninger som er gitt av sjefen for feltprestene i Holland, mgr. *van Straelen*, er denne institusjon den best utbyggede i verden. Neppe noe land har så mange feltprester som Holland. I fredstid finnes det en katolsk og en protestantisk feltprest på 1500 mann, i krigstid to prester på 1000 mann. I England finnes det bare en feltprest for et helt regiment. Mgr. *van Straelen* fremholder at de katolske feltprester er meget tilfreds med de resultater som oppnås. Mange lunkne katolikker blir i vernepliktstiden religiøst aktive. Og de foredrag som holdes av feltprestene er meget godt besøkt.

Den hollandske regjering viser også meget stor forståelse for feltprestenes arbeide. 1.5 millioner gylden bevilges hvert år til denne virksomhet.

ITALIA

Januaris-underet gjentar seg.

På årsdagen for den hellige Januari's relikviens overføring den 2. mai, inntraff igjen det såkalte «blodunder». Helgenens blod som oppbevares i en glassampulle ble plutselig flytende igjen, da man nærmet ampullen helgenens hode. Den uforklarlige, mirakuløse tildragelse skjer regelmessig tre ganger om året, nemlig på helgenens fødsels- og dødsdag, samt hver 2. mai.

LITAUEN

Kirker forvandlet til lagerrom.

Dagliglivet i det kommunistiske Litauen, som en gang ble kalt Maria-landet, er karakterisert ved begivenheter hvis indre sammenheng gjør enhver kommentar overflødig, skriver en korrespondent.

I hovedstaden Kaunas er tårnet på *Vytautas den store's* kirke som ble oppført i det 15. århundre, revet. Jesuittenes kirke brukes som skur til oppbevaring av eiendeler til folk som er tvangsforflyttet til Sibir. Pater-Marjonas-kirken er stengt. Oppstandelseskirken er forvandlet til bibliotek. Av byens 21 kirker er det bare to igjen som er åpne.

Noen kvinnelige studenter som rev ned plakater hvor det ble kunngjort at kirkene skulle stenges og noen andre som så dette, ble dømt til 6 års tukthus og sendt til Sibir.

En rekke vakre minnesmerker på kirkegården i Kaunas er blitt revet. I stedet er det satt opp byster av Stalin og andre kommunistiske størrelser. Religionsfriheten eksisterer bare på papiret.

POLEN

Kveldsmesser holdes nå overalt.

Etter at de polske kommunister har begynt med å arrangere alle slags utflukter om søndagene som arbeiderne er tvunget til å ta del i for å hindre dem i å komme i kirke, har man nå overalt tatt til med i å lese kveldsmesser.

TASMANIA

Parlamentet kommer til å støtte privatskolene.

Statsstøtte til private skoler — heri innbefattet også de katolske — anbefales av en komité bestående av representanter for Parlamentets begge hus.

Komitéen har drøftet spørsmålet med en rekke autoriteter. Resultatet av de undersøkelser foreligger i en innstilling hvor det heter:

Privatskolenes lærerpersonale er underbetalt. Det er derfor vanskelig å få dem knyttet til disse skoler for lengere tid.

De private skoler mangler de nødvendige fonds for vedlikehold.

Skolepengene er steget så sterkt at de nå faktisk er blitt en tyngende byrde for foreldrene hvorav det store flertall er uten formue.

Komiteén fremholder også at de private skoler med religionsundervisning har spart Staten for store summer, bortsett fra utgiftene til skolebygninger.

Komiteén fant de synspunkter som ble anført av *adventister, baptister og Tasmanias Protestantiske Federasjon mot støtte til de private skoler ikke å være overbevisende. Komiteén gir uttrykk for at deres syn på saken er preget av sekterisk motvilje.*

TSJEKKOSLOVAKIA

«Fredskonferansen» i Praha.

«De katolske prester i kamp for freden» er titelen på en brosjyre som «Det tsjekkiske katolske Caritas» i Praha har utsendt også på tysk. Brosjyrens omslag er prydet med en fredsdue. Den sendes nå ut av den tsjekkosllovakiske militærmissjon i Berlin til forskjellige deler av Tyskland.

Brosjyrens dobbelte tendens er lett gjennomskuelig: det den forteller om «den katolske geistlighets fredskongress» i Praha i september i fjor, skal bevise at der eksisterer full religionsfrihet i Tsjekkoslovakia; for det annet at den katolske geistlighet i landet står samlet bak kommuniststyret og Sovjet-Russlands «fredsbestrebelsler».

Førstefiolin på denne kongress hvor angivelig 1700 prester skal ha vært til stede, ble spilt av den eks-kommuniserte prest *Plohjar*. Blant utenlandske innbudte gjester var den franske prest *Jean Boulier*, der som kjent også er ekskommunisert. Hilsningsadresser og resolusjoner var etter vanlig bolsjevik-oppskrift. Man får et inntrykk av den blanding av fraser, sannheter og fordreier resolusjonen til «all verdens prester» var sammensatt av ved å lese følgende utdrag:

«Vi fordømmer den imperialistiske politikk til en ny krigsbrannstiftere som en forbrøytelse mot menneskeheten og som en synd mot Guds bud. Og nettopp som Kirkens trofaste sønner føler vi en særlig stor smerte ved at denne forbryderske politikk ikke fordømmes av Vatikanet, men tvert imot understøttes.»

Religionsfriheten som brosjyren foregjøgl, vet man jo er et fata morgana. Utallige prester og troende forsmekter i dag i tsjekkiske fengsler og konsentrasjonsleire på grunn av sin urokkelige religiøse holdning, erkebiskopen av Praha, mgr. *Beran*, er i kommuniststyrets vold, det en gang blomstrende ordensliv er ødelagt, klostrene er overdratt til verdslige formål, munkene og nonnene er innesperret i fengsler og konsentrasjonsleire eller tvangsfordrevet til ukjent bestemmelsessteder.

Ingen brosjyre kan bortforklare disse kjensgjerninger.

«Kirkeminister» Fierlingers siste.

Den tsjekkosllovakiske «kirkeminister» *Fierlinger* klarte under budsjettdebatten i parlamentet i Praha å få seg til å si at alle prester i Tsjekkoslovakia kan glede seg over friheten. Den i utlandet utbredte påstand om at mange geistlige er berøvet friheten, må ettertrykkelig tilbakevises, tilføyet han.

Ifølge det materiale det sveitsiske pressebyrå KIPA har sendt ut, blir det ikke meget igjen av hr. Fierlingers påstand. KIPA melder at i Slovakia er 3 100 geistlige, seminarister og nonner berøvet friheten. For hele Tsjekkoslovakia ligger tallet over 4000!

TYSKLAND

Prost D. Asmussen trekker seg tilbake fra Den tyske evangeliske kirkes ekumeniske råd.

I et brev til Den tyske evangeliske kirkes ekumeniske råd meddeler prost D. Asmussen at han trekker seg tilbake fra rådet, fordi de anvisninger og utlegninger som er tilstillet Den evangeliske kirkes kontor for utenriks saker — kontoret ledes av pastor *Niemöller* — gjør det umulig for ham og hans venner å samarbeide. Han skriver: «I Stuttgart i 1945 erklærte vi oss skyldig i å ha forholdt oss tause for lenge. I dag står det en større taushet i kirkene i Vest-Tyskland som følge av *Niemöllers innflytelse enn noensinne i Det tredje rike. Faren ved Sovjet-systemet søkes redusert. Våre fengslede brødre i øst snakkes det ikke om — de glemmes. Ingen kjenner deres navn eller tallet på dem. I kampen mot de «tyske kristne» bekjemper vi en «politisk teologi». Faren fra en slik politisk teologi er ikke mindre i dag. Vi tyskere ønsker samling av Tyskland og fred. Men disse ønsker forvandles til en slags pseudo-teologi.*

Prost Asmussen betrakter *Niemöllers* politiske teologi som ligger på linje med *Hromadkas* i Tsjekkoslovakia og *kalvinistenes* i Ungarn, som en forberedelse til bolsjevismens triumf. Diskusjonen om Tysklands bidrag til det europeiske forsvar går høyt innenfor Den evangeliske kirke. Etter et møte med Forbundskansler *Adenauer* erklærte presidenten for Den evangeliske kirke i Vest-Tyskland at det ikke er kirkens sak å gi råd m. h. t. forsvaret av Tyskland. Det samme standpunkt inntar formannen for rådet til Den evangeliske kirke, biskop *Dibelius*. Men pastor *Niemöller* som er Kirkepresident for kirkene i Hessen, Rheinland, Rheinpfalz og Westphalen, nektet å undertegne en slik erklæring.

Legfolkets Sentralkomité konstituert.

På et møte i Honnef i Rhinland nylig ble *Sentralkomiteén for tyske katolikker* konstituert. På Fulda-konferansen i august i fjor godkjente Tysklands biskoper dannelsen av denne komité. Møtet valgte fyrst *Carl zu Hohenstein* til formann og pastor dr. *Hengsbach* til åndelig rådgiver.

Arbeidet med å danne en slik komité ble tatt opp etter de tyske katolikkers dag i Mainz i 1948.

Dannelsen av Den internasjonale katolske arbeiderbevegelse nær forestående.

Den offisielle konstituering av Den katolske arbeiderinternasjonale vil bli dannet i nær fremtid da de siste hindringer for en konstituering nå er overvunnet, heter det i en melding fra Den katolske arbeiderbevegelses sekretariat i Vest-Tyskland. På forhandlingsmøter i Brussel, Rom, Basel og Hilversum og sist i Düsseldorf er det lyktes å få lagt alt til rette. Belgia, Tyskland, Holland, Østerrike, Sveits og Italia er de land som foreløpig kommer til å gå sammen i denne nye internasjonale. Man regner med at det konstituerende møte vil finne sted om 3 måneder.

UNGARN

Kirkens «frihet».

Tirsdag den 6. mai brakte *Osservatore Romano* en kommentar til en artikkel som var offentliggjort i den ungarske avis *Magyar Nemzet* av en ungarsk prest, *Babosza*, der denne påsto at det hersket religionsfrihet i Ungarn og at selv om Kirken var skilt fra Staten hadde alle frihet til selv å velge sin religion.

I sin kommentar fremholder *Osservatore Romano* at av de 3000 skoler med omlag 500 000 elever som fantes for kommunistene kom til makten, finnes bare 8 igjen. «Den ungarske regjering», heter det videre, «har undertrykket to katolske dagsaviser, 20 katolske ukeaviser og omlag 30 andre publikasjoner med et samlet opplag på omlag 20 millioner eksemplarer. De fire tidsskrifter som ennå får utgis, har «frihet» til å skrive noyaktig det som passer regjeringen. Rettergangen mot de ungarske biskoper som tok til med prosessen mot kardinal *Mindszenty*, er godt nok kjent. I dag er det religiøse liv i Ungarn under overoppsyn av kommunistiske agenter fra biskopene og helt ned til det minste sogn. De sørger for at all religiøs følelse som ikke oppfattes som i overensstemmelse med kommunistiske prinsipper, blir undertrykket. Når det heter at forfatning skiller Kirke og Stat ad og samtidig hevdes at geistligheten støttes av Staten, er denne separasjon ensbetydende med at man vil gjøre prestene til statsfunksjonærer i «Folkedemokratiet».

ØSTERRIKE

Stephansdomen igjen tatt i bruk.

Lørdag ettermiddag den 27. april talte *Pave Pius XII* over *Radio Vaticana* til Wiens innbyggere i anledning den høytidelige gjenåpning av Stephansdomen. Paven ga i sin tale uttrykk for sin beundring for Østerrikes katolikker som i de vanskelige og fattige etterkrigsår likevel hadde hatt kraft til å gjenreise Stephansdomen. «Stephansdomen er», uttalte Hans Hellighet, «byen Wiens vartegn. Wien tilkommer en ærefull plass blant de kulturskapende og kulturgivende sentra på jorden. Dette vartegn, som er et katolsk gudshus og et vitnesbyrd om katolsk kulturkraft, peker med sitt tårn oppad mot Gud og den evige sannhet. Det sier dere at sjelen i den kultur som gjorde dere rike og mektige, var den katolske tro.»

ST. OLAVS FORBUNDS ÅRSSTEVNE

blir i år arrangert på
SLOTTSFJELLET I TØNSBERG

Søndag 22. juni PROGRAM: Søndag 22. juni

- Kl. 7.30: Avreise fra Akersveien 5, Oslo.
» 10.30: Prosesjon stiller opp ved Fylkesmuséet.
» 11.00: Prelatmesse i St. Mikaelkirkens ruiner v. H. H. biskop Jac. Mangers.
» 12.15: Spisepause.
» 13.30: Historisk kåseri av fylkeskonservator Asbj. Bakken.

Det blir anledning til besøk og omvisning i Fylkesmuséet.

- Kl. 16.30: Besøk på Teie Hovedgård og andre historiske steder (med buss). Kort orientering om Teie bispesete v. sogneprest dr. Arne O. Sund.
» 18.30: Sakramentsandakt (i hagen utenfor St. Olavs kapell).
» 19.30: Hjemreise.

På Slottsfjellet blir det anledning til å kjøpe kaffe, mineralvann, pølser m. rundstykker samt is. Ta med evt. mugge, kopp/glass og bestikk.
Billettpriser: Voksne kr. 15.—.
Barn kr. 9.—.

For å sikre deltagerne sitteplass i bussene ber vi om påmelding til turen snarest. Liste er utlagt i prestegårdene i Akersv. 5, Urtegt. 29, Neuberggt. 15, Oslo, samt Nyv. 17, Stabekk.

Salmeboken
«CANTEMUS DOMINO»
kr. 8.00 innb., kr. 5.50 hft.
Særtrykk av nytt tillegg kr. 1.50

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCE BUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

OSLO

Pilegrimsreisene

blev arrangert av oss i 1950 —

Vi ordner Deres reise

i Norge eller til utlandet — vi skaffer alle
billetter og ordner hotellplass i
inn- og utland —

METRO TRAFIKK A/S

Karl Johansgt. 31 (inng. Arbeidergt.)

Telf. 33 32 43 - 33 32 52 - 33 63 02

Husk stedet!

ALT FOR LEGER OG SYKHUS

M. Gallus

Etabl. 1847

OSLO

Anders Messel

O. r. sakfører

Stortingsgt. 14

Tlf. 42 54 50

A.s Rafens Efterfølgere
Grensen 19, Oslo

*Glass, stentøy, porselen og
kjøkkenutstyr for sykehus og
andre anstalthusholdninger*

HAMAR

A. STEEN

Etablert 1854

Hamar

ARNT JENSEN A/S

Rørleggere

Hamar

Kolonial fra 1876

G. JENSEN

INNEH.: JØRGEN S. JENSEN

Selvbetjening fra 1952

INGENIØR STRÆTKVERN

HAMAR

Tlf. 1681 - 1532

KR. MOHN

Urmaker - Optiker

Hamar

INNRAMMING

SE

vårt gode utvalg i
fotografirammer

Didr. Andersen & Søn A/s
BERGEN

NYGÅRDSGT. 12

KOBA CHRISTENSENS

BEGRAVELSESBYRÅ

ENGEN 37 - BERGEN

Telefon: 11 804
Privat: 98 013 - 96 588

HVER DAG

Føres av større kolonialforretninger

A. SMIT & ZOON
BERGEN

DIDR. MEHN - ANDERSEN
LEGE- og SYKEREKVISITER
Bergen

Alliance
KONFEKTFORRETNING
Nygårdsgate 1. — Telf. 11 907 Bergen
Alt i sjokolade

BERGEN

Stempler
av enhver art
Skilt
for ethvert behov

A/S KR. MADSENS BOK- & PAPIRHANDEL
BERGEN

BRYGGEN 5 - LEPPEN - TELEON 11482

BIRGER MICHELSEN

MALERMESTER
FOSSWINKELSGATE 20
Maler prestegården i Bergen
Tlf. 12 443 — 97 269

Alt i Papir og
Kontorartikler

TORNÖE

BRØDR. KREBS

Børste & Penselindustri
Telefon 11 317 Bergen

EGON JOHANNESSEN A/S

Poteter - Grønnsaker - Frukt
Engros

Rikstelefon 16809
Postboks 315 - BERGEN

All slags

skadeforsikring

Kr. Vestheim

MEK. VERKSTED & RØRFORRETNING
VESTRE STRØMKAI 1 — BERGEN — TELEFON 16 794

Sølv
for

Theodor Olsens Efff.
JUVELER SMÅSTRANDGT 4

alle
anledninger

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen
Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»

GEISHA - TE

Kjøkken-
utstyr

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

NORENBERG & CO. A.S

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

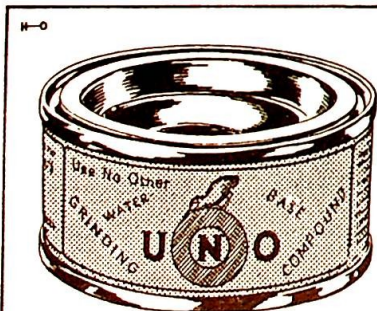
Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**

OSLO

Rolf Linné Eiksen

Billakkerer

Akersvn. 6. Ved St. Olavs Kirke - Tlf. 41 45 47

Man spiser godt i

LOGERRESTAURANTEN

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo

Tlf. 41 07 76

Tapeter — Linoleum

Røntgen- og elektromedisinske apparater

PROTON NORSK RØNTGEN

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell

Brilleoptikk

FREDRIK HVEDING

Tekn. Kem. Fabrikk og Farvehandel

Kirkegt. 3, Oslo

Telefon: butikk 42 30 63

kontor 42 15 22 - 41 60 79

HANS KARLSEN MALERFORRETNING

Utfører all slags
malerarbeid

Tordenskjoldsgt. 6 B

Tlf. 41 07 76 - Oslo

Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 50 85 - 42 52 23

**SPAR TIL UTDANNEL-
SE SOM GIR KUNN-
SKAP, FOR KUNNSKAP
GIR MAKT!**

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet